

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

1925 чылда
үндөзүлгөттүгү
1965 ч.
М А Й
22
СҮББОТА
№ 119 (6138)

Өртөө 2 көп.

Республиканың чер-черлеринден ХОВУ ТУРЛАА БОЛГАШ ООҢ ЭЭЛЕРИ

«Сүт-Хөл» совхозтун Бора-Тай-га салбырынын тараалан хову-шөлдеринде тарылга хаймыш-кыным чоруп турар. Ол дугайын хову-шөлдерде машина-трактор-ларын кайын бээр чакылган-ган дааш-шимээн, оларын ак-кек дээрже үзүк чок шөйлүп үн-дүрүп турар.

гсн доозун-доураа «мында улуг үлө будуп тур, бээр бол, оюн өртпө» дээр ишкеш кайы ыра-тан көстүп, сөгөл келир. Шына-ла канчал оюн эрте бээр боор, баштай хову турлаанга чесе бер-дирис.

Ол дээрже тараа шөлдерини тапты-ла дал ортуунда, шөл-дерге үзгүн сөөртүп чедиринге, а күзүн комбайндардан тараа сөөртүпкө таарымчалык чедире түтүнгөн. Мында столовая, ме-ханизаторлар чурттап барак бар.

— Механизаторлар чурттап барак-ба-ла болгаш, кирип мор-данар — деп, бригадир Хакпа-нак Төгүс бисти чаалам.

Кирип келди. Серини болгаш арыг-сизин-даа аажок. Оруннар-ын арта чакгыс аай агартып элп-каан. Бүгү-ле чүе чурум-чыс-каалдык: ойнаар эг-херекселдерини стол кырында чурумчу са-лым каан.

— Механизаторлар ээлчегден келеш, манаа ойнаа-даа, ном-чуп-даа болураар — деп, брига-дир таймырлыраа, — СЭКП ТК-нин март Пленумунга хамаарыш-тыр бистер боттук хемчеглерин айтылаан бис. Ылангыя механиз-аторларын културалык амыды-рал-чуртталгасын кол кичээ-гейин салып, олардан негелзени улгаттырар бис — дидир.

— Мында шүптү он тос орун бар ышкылаа ала?

— Ийе, арай-ла тар, бичин ба-жым болуур ийи бо. Ону барым-дааппаа көргөш, чаа бажым база туруп турар бис — дээр, брига-дир сонга өттүр айтты. Чаа ба-жымны дашкы кылыгынын бар-кы доозар чыгыс аларган.

Бо хову турлаанда тарылга орай эгелзеп болза-даа, багай өгөс чоруп турар. Инитин-биле 1500 га амыг чедире тараа кул-тураларын чаккан. Оон иштинде кызыл-тас 1350 га чедире. Трактор-рин ийи ээлчеге амылап тур-рарлар. Оларын аразында кал-барган социалист чарыштын

түннелин он хонгаш-ла үндүрүп, ол дугайында мезелерин, кым-нын канчаар амылаанын хана солунга, агитхуудуска бижип, трактористерге лынадып турар. Оон уламандан киж бүүзү ча-де чеже га черин андырып, ху-жун тараанын ык билер. Бо чо-рук оларын күш-ажылга сонуур-галын, күз-чүткүзүн болгаш илелкин бедейип, оларын ара-зында социалист чарыштын улам күштелдирип турар.

— Бисте 800 га сугаттыг чор-бар. Аяа тараа тарымда баш-тай сугартып алгаш, оон соонда андырып, чажар бис. Сугартыл-ла шүптү 30 киж бар. Олар че-де эвеко болуп алган амылап турар. Ылангыя Василий Бүрбү бистин эң дээр сугарыкчымыс ол — деп, бригадир Хакпа-нак чоргаарлаан араак чугаалам.

Даштындан көргөс, эрес иш-чилиг: шилгедек дурт-сынын, ка-ра салды, узун хончулук суг өт-төс резина инитик, киж ортуу чедир берген болза-даа, ам-даа анык көстүр киж бисти чачы-мыска чедип келеш, ээлдек ме-дилешти. Ол бригадирге көргөс:

— Сугарык доозуккаш кел-дим, дага — диди. Оон брига-дир хулуурбушаан:

— Кончүт эки-дир, ам дашта-нып алынар — деп, анаа чуга-алам.

Ол болза сугарыкчы Бүрбү-дир. Совхозка ол ийи чыл дургу-зунда сугарыкчылап келген. Эрткен чымын сугартып, ажап турган 50 га черини га бүр-үздөн 26 центер кызыл-тасты өстүрүп алган. А бо чымын оон шөлү улгаткан — 75 га аларган.

Оон-биле хөөрөж берди.

— Сугартылга — чугула амыс. Сугарарда черин бир аай, дески кылдыр сугартар херек. Ынчаар сугарбаска тараа күзүн барып чыгыл-ышканын болу бээр боор чүе. Ол ышкын черин байла-ны өөрөңү көр, сугу хөрүм-че хөйү-биле сиңирер — деп, ол

бодуун сугарыкчы амылын та-йылдырды.

Василий Бүрбү-биле ужурашп-ганым, бригадир-биле тараа чаштырып турар трактористерге чорутуус. Мурнакы тракто-рист М. Уйну-оол саяаларын-че тараа урдуун турда, оон-биле чугаалаштым.

— Мен-даа чүү боор, чүгөс трактор чорудар киж-ле болгай мен. Берге амылдым уаус — ча-жымчылар-дыр — дээр, саяла чакында турган Ховалыг Маа-дыр-оол, Сарылар Оюн-оол оларже көрдү.

— Хат хадым көргөс, олар-га бергенин чүү дээр. Доураак-доозуктан тырар-ла, көөр-даа чарак чок алаар-дыр. Олар анаа дүжүп борбой, ону шылажып эртип, боттарынын бижып тур-руштут. эрес-эриин чоруду көр-гүзүп чоруду эриин эрестер ол — деп, Монгуш Уйну-оол чогун-на шынны чугаалам.

Трактор шимчеп чорупкан. Ал-дын үрүмдир чагай хөрүмчө шымдын кирип чорган.

К. САТ.

Хову-Аксында дузалиао будурулгелер колбанады-ның бетон заводунда В. Бурдина мотористен 6 чыл амылдап турар. Ол бо-дунун эки амылы дээр чун-дуал бижиктер, эртектик шалгалдар-биле кош үөл шаңкыдып келген. Эш Бур-дина бодунун тускай мер-гелсин кончү эки билер болаш коллективинге бедик авторитетти киж.

ЧУРУКТА: моторист В. С. Бурдина амылдап тур.

Фото: С. Феоктистовуу.

Бедик шынар — дүжүттүң үндезини

Бо үеде республиканың колхозтарын болгаш совхозтарын шөлдеринде 1965 чылдан бедик дүжүд дээр демисеп улам ханылап турар. Оон-биле калы үс демисеп ам нарын болгаш берге байдалче өшкөн. Чүге тие тараа култураларынын хей кезик тарыттынгана-ла болза, мал чеп, картофель болгаш ногаа култураларынын тарыттыгы каттай-хаара чорудар үе келген. Ам шаг-үе кайы-даа култураларын тарыттыгы сонгаартапкан негеп турар.

Май 20-де мезе-биле алырга, республикада чазын чажып та-рыыр култураларын тарыттыгынын планы 68,3 хуу, оон иштин-де тараа култураларынын — 84,4 хуу, тараа-бобы култураларынын — 70,3, кукурузанын — 18,2 хуу күсөттинген. Бин-Хем, Тес-Хем, Эрин, Өвүр районнарда тарыттыгы темпиз оожум чоруп турар.

Тарылга темпизден алырга, эң кол чүе болза амылдың бедик шынары болур. Чакы тарылгага чүгө эң эки амыл бедик дүжү-түң үндезини тургузар. Амылдың темпиз дээр-ле яны-бүрү култураларын тарыттыгы оларга таарымчалык агротехниктиг хуусааларга чорудар болур. Инчангаш ол база-ла тарыттыгы аг-ротехниктиг шынарына хамаарып.

Республикада чакы хову амылдарын бедик шынары дээр демисеп турар амыл-агылар эвес амыс. Манаа Тыванын куру-ненин кезде амыл-агы дүжүлгө станицынын, Танды районун «Коммунисттик херек», «Революцияны чалымыс» колхозтарын демисеп турар. Оларда чакы хову амылдары агротехниктиг негелдерге дүжүтүр чоруп турар. Ылангыя Барын-Хемчик райо-нуң «Болшевик» колхозу чер амылын бедик културалык дээр демисеп эгелчекселерини бирээм. Ол колхозтун тараажаары чери шынарып сугартар, аларган соонда база катап илпир-гашканын чоруду, тарааны чашкан соонда диттерлик каток-биле хөрүмү үлдүрди бастырып турар. Куду шынарыг хөрүмүнүг чертерге чажылганы хана-каракат чорудуп турар.

Оон-биле чергелештир республиканын чамдык амыл-агыларын-да чакы тарылгага амылдың шынарын кудулап, харын-даа агро-техниктиг негелдерин каржы-биле үрөп турарынын фактыларын илереп турар. «Элегес» совхозтун Каык бригадында арбайны кы-дыра чаштырып турарында чамдык үрүмдир хөрүмүнү кырыла көстүп чыгылаар. Үрүмдир саяаларже үрүмдир чеге оваландыр-тап каап турар.

Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунда ес чашты-рылга агрегаттарын эде таарыштыр ужурга таарышкан. Оларда үрүмдир дамчыкчылары болгаш майкытар дески эвес тургустуна-нында үрүмдир база бир-дески эвес хөмүдүп турган. Харын-даа бир саялда ийи майкы чок болганында үрүмдир анаа көтүпү чор-уп турган чүдү бар. Ол районун «Тингелге» колхозунда андыган черлерин үжүн дескелевез, үндүрүк-кирип болгаш ооргалаш-кын хей. Тарылгага мындыг шынар чок, үрөй кылышкынын чүгө болура бергенин бо колхозтарын агрономдары эштер В. Икон-ников биле Г. Бессонов шүүт харылаар ужурулаар.

Эрин районун «Чаа орук» колхозунда (агроном эш Б. Шер-шин) трактористер кожугуу андызынын бир кыдын ханыла-лып алгаш, эскерин беш сантиметр чедир кыдыра андыр кыл-дыр тургузуп алган чоруп турар. Оон ыдай ооралар каар чорук база бар. Бо дээрже амылдың шынарын базаан, чүгөс тектар сүрген чорук-тур. Бо фактыларын каш хонук буртунар иреткен түрү-же, ам-даа уламчылашкан болгаш мындыг жажымышкын кылган чангыс-даа механизаторун хемчег алаан. Бо колхозта аныс чер-лерде эртең чылы дүшкөн тараа хей деп алгаш, чажылганын норманын кудулаадып турар чүдү база бар.

Барын-Хемчик районун «Барыс» совхозунун Бижитин-Хая салбырында андыган черлерин кыдыгарын дескелевез турар болгаш дүгөи ээлчегини организастаашындан чер андыргалыг

хожудар турар. Ында хову турлаанда столовалык амылдар чүр-мүн тургустулап, эртеңи чөмүк кажан беле болган айы-биле трактористер амылаа орайлап үнүп турар.

Чакы хову амылдарында мындыг чептер болгаш организаста-чок чоруктар болза, амыл-агыларын, райондарын кезде амыл-агы бүүрүлгө эгелчекселерин, партия болгаш профсоюз элдерини-заптыларын үдүртүкчүлүгүн, ылангыя агрономдарын, брига-дирлерин тараанын амылдың шынары дээр контрольду кончү көшкөк тургустанынын, кижилерин харыскалгын бедейип, чо-гуур негелде салбайн, чүгөс амылдың санын сүрүп, тектар барым-даалап турарынын ужурундан болуп турар деп таймырлааа чо-гуур.

СЭКП ТК-нын март Пленумунун шийтпирлерин амылалга бо-тандырышкан, Тыванын тараажаары бо чымын тараа култураларынын тектар бүүрүздөн ортук дүжүдү сугартылга чок чер-ге 10,3, сугартылгалык черге 14,5 центерин, кукурузанын ногаан массасын сугартылга чок черге 150—170, сугартылгалык черге 300—350, картофельди—100, ногааларын 120, центерин өстүрүп алыр сорулганы салганар. Мындыг дүжүтүрүн өстүрүп чыдыр чакы хову амылдарын чүгө бедик шынарыг чорударында, чер амылын култураларын бедиринден хамаарып. Сугартылгага, чер андыргалыгына, чаштырылгага болгаш хөрүмүнү үдүрүрүн-ге хун бүрүңү контроль тургузар, бичин-де чептерини дораан эдер херек.

Агротехниканың негелдерин шыгыны сагыры агроном бүр-үңүң дүжүлгө, бүрүн харыскалгын болур. Уддүр чор бүр-үңү агрономун айтышкыны-биле амылап кылынар болгаш оон хыналдазы-биле хулаап алынар ужурула.

Ам чамдык амыл-агыларда тараа култураларынын сугартып-тарып черлерин артып турар болганда, сугартылгага күштү салы-рып чугула. Оон ыдай кукуруза тарылгалыг, картофель болгаш но-гаалар олутулгалыгына чамдык амыл-агыларын бедейлек чок кирип турары байдалы улам бергеледип турар. «Шекээр» совхоз-тун Ден-Терезин салбырында кукуруза олутур үш машинаын ийини беле эвес болган, ында ногаалар үрүмдирини оваллап олут-канындан ам чаа-ла үнүп олурар.

Чакы хову амылдарын бедик шынарыг доозарыга ам шап, минута бүрүү үлө үнелг. Бүгү амыл хун-дүн чок организаста-тарын шаг-үңгүн байдалы негеп келген. Механизаторларын, суг-гарыкчыларын аразында социалист чарыштын түннелин көрдө, чүгөс сав, хуу сүрбей, амылдың шынарын барымдаалаар херек. Бедик шынар — дүжүттүң үндезин ол.

Барын-Хемчик районун «Болшевик» колхозунун амыл-ишчилери чакы тарылгалыг эгелчеден бээр-ле бедик дүжүт дээр демисеп турарлар. Агротехниктиг амылдардан аңым-да олар сугаттыг шөлдерин сугарарын база чорудуп турар.

ЧУРУКТА: сугарыкчылар Комбу Хомушчу, Мангыс Саяа колхозтун хову-шөлүн сугартып турары.

Фото: С. Феоктистовуу.

Совет чазак төлээлери Будапештиде

Будапештиде делегит ромаризанга кирип-биле СЭКП ТК-нын Президиумунун кеңигүүнү, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин, Дарганын биги оралчыны Н. Т. Мазуров баштаан совет чазак төлээлери май 20-де венгр намысылаада чедер берген.

СЭКП-ниң төлээлери Индонезияже чорупкан

Индонезиянын Компартиязынын ТК-зынын чалаанын өзугаар СЭКП-ниң төлээлери СЭКП ТК-нын Президиум кеңигүүнне канидаат, Узбекистан Компартиязынын ТК-зынын биги секретары Ш. Р. Рашидов баштадыр май 20-де Джанкартаже ужулуп үнүпкен. Ол төлээлөр Индонезиянын Коммунисттик партиязынын 45 чыл оюнуң байырдалыгга кирири.

АКШ-ТЫҢ ПРЕЗИДЕНТИЗИ Л. ДЖОНСОННУҢ ЧУГААЗЫНГА ХОЛБАШТЫР

СЭТА-НЫҢ МЕДЕГЛЕЛИ

Бүгү делегитиниң улустары фа-шисттик Германияны ашкан тилде-генни чээрби чыл оюн улуг байыр-дал кылды, реакциянын болгаш дараалыг дүмбөй күштерин ашкан депшкенниң күштериниң тилдеге-зиниң демдө болуп турар кижини тур-регенниң төөгүзүнде чугула хун кылдыр демделген эрттерген. Мил-лион-миллион кижилерге санап чеп-лес эгелдө-дүргөдөгү болгаш каш-чыгдаларын чедирген агрессорун антигитлерди коалициянын чурт-тарынын каттышкан күштериниң хун-ийбалактыр чыла шапкан үе-зинден бээр ийи он чылдар эрткен. Ыналда-даа амыл-шүжүгүн аарышкын чиптөө болгаш чилчө-даа шыдаван, туучушкуннар шөл-деринге өгөгөннүн дугайында, геста-попчу кара бажынарга болгаш өлүм лагерьлеринге хиличкеттер-тирленненин дугайында турсаал-сетил-сакгышта ам-даа хөвөөр арт-кан. Улустар тилдеге дээр, холста-ланың болгаш хамаарышкан чоруктук байдалдарында боттарынын амыды-ралын тургузар эрген дээр санап чептес когаралдарга таарышкан.

Элегейин ийги дайымын чыдырыш дугайын сактып, ол үдүр бээр делегитке болгудуан бүгү чүжүмдери үнелер көрүшкөн, чер болганда кижилер амыг болгаш ке-лир үеи ийеге-биле болза, делегит дайымын халастары моон сол-гаар кажан-даа-катаптавазын күзеп турар. Тайыны камтап аларын-ла улустарын бижып шийтпирли чоруп бо үнүндө социалисттик куру-нелерин үдүртүчү амыл-агыла-

рынны чугааларына, коммунист-партияларын болгаш демократия-еске-даа организацияларын меде-лдеринге, дыка хей чурттарын политиктиг болгаш хей-инитиш шыгарып амыл-агыла чыгылап турган. Европада делегитиниң ийги дайы-мын доозулган хунунден бээр чээрби чыл болганы-биле холбаштыр АКШ-тын президентизи Л. Джонсон база медегел кылган. Антигитлер-ди коалицияга бактап турган кү-рүмдирин бирээниниң үдүртүкчү-лүгүн чугаазы бир-төө ол чугаа деле-гитиниң ийги дайымын кичээлдер-ингенине болгаш оортан келир үе-де түннелдерге холбашкан болганда кичээлгейин хандыгай башып шы-даван деп чүе черле билдингир болгай. Ынчаарга АКШ-тын прези-дентинин бо чугаазы чүнү көргү-зүп турары? Ам улустарын чүгө-дээ артык үдүрүлүп турар айты-рылга—дайын болгаш тайбыс дугайында айтырыга ол чугаа кан-дыг харынын берип турары?

АКШ-тын президентинин меде-лдерин уткамы, оон принципалдыг, политиктиг үг-шин кандыгыл дээр, улустарын тайбын болгаш аймыл чок чорутуун херээ эргик үнелг бүгү кижилерин оварыпайн барып шыдава болуп турар. Ол медегелде айтыккан чүдүл-дээ база президентиниң ычтавайын бар-

президентиз «кажан чээрби чылды-мурунда даң чырып-даа келзе, бу-дүргөй болган», чүгө дээр, гитле-ризмни чыла шапканы-биле «Евро-панын кырыпга совет негелдери-нин хелеген дигрелгил келген» деп бери чугаалапкан.

Ол дээрже Совет Эвделинин по-литиказын бужарталыр, гитлержи заралдан Европанын улустарын хастарыпга, фашисттик Германияны чыла шапканыга бистин чүртүвүс-түн ролун хажыдар дээр мугулай политика-дыр. Иччалаажок, фашист-тик хачычтан Европанын болгаш делегитиниң улустарын камтап аларына Совет Эвделинин ролун кым-да, кажан-даа кудулап шы-дамыс, Моон-биле холбаштыр АКШ-тын президентизи Франклин Д. Руз-вельтин мындыг сестерин сагылды-рып болур: «Совет Эвделинин Кы-зыл Шеринге болгаш улзунга мон-ге арын-күрү болгаш алдар онал-гыч турар. Дерин чорукка болгаш ларалга үдүр демиселдин төөгү-лүгө олор өлүм чок арынаарын би-жип киргерткен. Оларын үдөгөр чилжээ болгаш бердингир чоруту тил-деге дээр калы-демиселге каттыш-кан бүгү күштерин сорул кырип турар».

Президент Рузвельт бодунун үе-лине мынар чугаалап турган. Ам президент Джонсонун чугаалап ту-вар чүдүлери болза, ам америк по-ли-

тиканы тодаралып турар кижилер фа-шизмге үдүр дайынын чорутуп тур-ган улустарын салган сорулгалым-дан, антигитлерди коалициянын үн-дезининге салдырган: улустар ара-зынга тайбыны болгаш аймыл чок чорукту тургузар болгаш деткир, герман милитаризмин болгаш на-цизмни ууткаар, Германия тайбын-ны кажан-даа үрөп шыдава шак-индыг магалымалды тургузар дээр сорулгалардан кайы хере мый бер-генин база катап көргүзүп турар-дыр.

Барын Германиянын дугайында президент Л. Джонсонун чугаалары анаа тодарай кижелер болур, ол чуга-алар болза Барын Германияга мн-дигири болгаш алаан-мыраак чор-укту катап төртүтүдүрүнчү АКШ-тын кылдып турар угаанын-кымын шымыктыртынын оралды-шымыкыны боуду-лур. НАТО-нун бүгү чурттары, —а ол болза хамы-кын мурунда Барын Германия дээр-ни ол, —коллективтиг адролук кам-галага кирип эргелг болуп турар дугайын америк талаа база катап ме-чиге болгаш бердингир чоруту тил-деге дээр калы-демиселге каттыш-кан бүгү күштерин сорул кырип турар».

Президент Рузвельт бодунун үе-лине мынар чугаалап турган. Ам президент Джонсонун чугаалап ту-вар чүдүлери болза, ам америк по-ли-

тыканы тодаралып турар кижилер фа-шизмге үдүр дайынын чорутуп тур-ган улустарын салган сорулгалым-дан, антигитлерди коалициянын үн-дезининге салдырган: улустар ара-зынга тайбыны болгаш аймыл чок чорукту тургузар болгаш деткир, герман милитаризмин болгаш на-цизмни ууткаар, Германия тайбын-ны кажан-даа үрөп шыдава шак-индыг магалымалды тургузар дээр сорулгалардан кайы хере мый бер-генин база катап көргүзүп турар-дыр.

Барын Германиянын дугайында президент Л. Джонсонун чугаалары анаа тодарай кижелер болур, ол чуга-алар болза Барын Германияга мн-дигири болгаш алаан-мыраак чор-укту катап төртүтүдүрүнчү АКШ-тын кылдып турар угаанын-кымын шымыктыртынын оралды-шымыкыны боуду-лур. НАТО-нун бүгү чурттары, —а ол болза хамы-кын мурунда Барын Германия дээр-ни ол, —коллективтиг адролук кам-галага кирип эргелг болуп турар дугайын америк талаа база катап ме-чиге болгаш бердингир чоруту тил-деге дээр калы-демиселге каттыш-кан бүгү күштерин сорул кырип турар».

Президент Рузвельт бодунун үе-лине мынар чугаалап турган. Ам президент Джонсонун чугаалап ту-вар чүдүлери болза, ам америк по-ли-

тыканы тодаралып турар кижилер фа-шизмге үдүр дайынын чорутуп тур-ган улустарын салган сорулгалым-дан, антигитлерди коалициянын үн-дезининге салдырган: улустар ара-зынга тайбыны болгаш аймыл чок чорукту тургузар болгаш деткир, герман милитаризмин болгаш на-цизмни ууткаар, Германия тайбын-ны кажан-даа үрөп шыдава шак-индыг магалымалды тургузар дээр сорулгалардан кайы хере мый бер-генин база катап көргүзүп турар-дыр.

Президент Рузвельт бодунун үе-лине мынар чугаалап турган. Ам президент Джонсонун чугаалап ту-вар чүдүлери болза, ам америк по-ли-

талаа эвделинде—Варшава Керээ-зинин организастында бактап тур-рар. А ол чүд дээрже Герман Демок-раттыг Республикага үдүр авантю-ристтик планарын амылалга бо-тандырып орадалыр кижилер Варшава Керээзинин кыркычылар курунелерин каттышкан күчүзүнө таарышп дээр ол-дур. Герман Демократтыг Республиканын кызыгары-лары, Совет Эвделинин, бүгү соци-алисттик курунелерин кызыгарыла-мышкан, база-ла мылыкты болгаш дээр болган.

Чүгөс герман айтыргыны эвес, харын Европада ийги байдалды ба-ла АКШ-тын президентизи бодуну чугаалыга демделген турар. Деле-гитин бо районунда херектик кан-дир тургустуу турары оон сепки-линге таарышпай турар, социализм Европада үндүр кызыгарыга ие-гелин ол каганда болгаш «сорулгал-арын» база хараakterиниң талазы-биле чангыс аай Европаны тургуза-рынче ол кыйгырган, ол дээрже ба-рыны таламын өзү-чүрүтүп таарыш-кан Европа болур дээр чедер бил-дингир. Иччалаажок АКШ-тын пре-зидентиниң канчаарга-даа европейж улустарын салым-хуузуун хон болуп шыдавын турарын утуп ту-рар-дыр. Боттарында социалист-тиг сугуу тургузуп алган европейж чурттарын улустары ол сугуу бо-тарынын хамаарышпа турса-сору-биле кезе шалга кылдыр тургузу-п алгандар, инчангаш олар АКШ-ка, еске кымга-даа боттарынын иш-

Төнчүзү 4-нү арында.

